

Bitcoin – Risk eller möjlighet?

Författare:

Eric Paulsen 910302

Ep222dq@student.lnu.se

Simon Perchun 890912

Sp222eu@student.lnu.se

Kurs:

Företagsekonomi III–ekonomistyrning,

Examensarbete 15 HP

Handledare:

Thomas Karlsson

Examinator:

Petter Boye

Termin:

Vårterminen 2014

Förord

Vi vill rikta tack till alla som har på ett eller annat sätt bidragit med idéer och tankar till vårt examensarbete.

Ytterligare ett stort tack till alla våra respondenter som på ett väldigt öppet och givande sätt har delgett oss sin information, utan er hade denna uppsats aldrig varit möjlig.

Och slutligen vill vi även tacka vår handledare Thomas Karlsson och vår oppositionsgrupp som kommit med ovärderlig feedback genom hela arbetets gång och utvecklat och utformat vårt examensarbete till vad det är idag.

Simon Perchun
Ekonomprogrammet

Eric Paulsen
Ekonomprogrammet

Linnéuniversitet Kalmar
30 maj 2014

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi III, Ekonomihögskolan vid Linnéuniversitetet i Kalmar, Ekonomistyrning, 2FE71E, VT 2014.

Författare: Eric Paulsen, Simon Perchun

Handledare och examinator: Thomas Karlsson & Petter Boye

Titel: Bitcoin - Risk eller möjlighet?

Bakgrund: Den digitala kryptovalutan har idag blommat upp där Bitcoin står i fokus. Något som blivit uppmärksammat i bland annat media och genom politiska uttalanden. Detta har fått företag till att applicera Bitcoin som möjligt betalsätt utöver de vanliga betalmöjligheterna som exempelvis kortbetalningar.

Syfte: Syftet med denna uppsats är att efter insamling av empiri kunna beskriva genom vår utvalda teoretiska referensram varför företag väljer att acceptera Bitcoin som möjligt betalmedel, samt vilka möjligheter och risker som finns förenade inom företagsbranschen, och sedan förklara vidare hur företagen hanterar dessa möjligheter och risker.

Metod: För att kunna uppfylla syftet med studien så har vi utgått från en abduktiv methodsyn. Vi har samlat in empiri i form av semistrukturerade kvalitativa intervjuer från sex olika företag som mottar Bitcoin som möjligt betalsätt. Det material som samlats in förklaras sedan utifrån vår teoretiska referensram för att kunna uppfylla syftet med studien.

Slutsats: Vi kom till slut fram till att Bitcoin ger företag stora möjligheter i förhållande till den lilla risk de utsätter sig för. En ny betalmöjlighet som kan leda till konkurrensfördelar.

Nyckelord: Bitcoin, ekonomi, kryptovalutor, risk, möjligheter.

Summary

Bachelor Thesis Business Administration III, School of Economics at Linnaeus University of Kalmar, Accounting, 2FE74E, Spring 2014

Authors: Eric Paulsen, Simon Perchun

Advisor and examiner: Thomas Karlsson & Petter Boye

Title: Bitcoin - Risk or possibility?

Background: The digital crypto-currency has today blossomed where Bitcoin is in focus. Something that received attention in including the media and by political statements. This has led the company to apply Bitcoin as possible payment options in addition to the usual payment possibilities, such as credit card payments.

Purpose: The purpose of this paper is that after the collection of empirical data to describe through our chosen theoretical framework the reason why companies today chose to imply Bitcoin as an accepted payment method, and opportunities and risks that are associated within the business sector, and then explain further how companies deal with these risks and opportunities.

Method: To fulfill the purpose of the study, we have assumed an abductive method. We have collected empirical data in the form of semi-structured qualitative interviews from six different companies that receive Bitcoin as possible payment methods. The material collected is explained through our theoretical framework in order to fulfill the purpose of the study.

Conclusion: We finally came to the conclusion that Bitcoin gives companies great opportunities in relation to the small risk they incur. A new payment option that leads to competitive advantages.

Keywords: Bitcoin, economy, cryptocurrency, risk, possibility.

Innehållsförteckning

Definitioner	1
1 Introduktion.....	2
1.2 Bakgrund.....	2
1.2.1 Vad är en Bitcoin?.....	2
1.2.2 Varför Bitcoin?.....	3
1.3 Problemdiskussion.....	4
1.4 Problemformulering	6
1.5 Syfte	6
1.6 Avgränsningar	6
2 Metod	8
2.1 Förförståelse	8
2.2 Undersökningsmetoder och Forskningsansats	9
2.2.1 Abduktiv ansats	9
2.2.2 Kvalitativ ansats	9
2.2.3 Primär- och sekundärdata.....	10
2.2.4 Intervjumetodik	11
2.3 Undersökningskvalité.....	12
2.3.1 Validitet.....	13
2.3.2 Reliabilitet	13
2.3.3 Forskningsetik	14
2.3.4 Källkritik	14
2.3.5 Metodkritik.....	15
2.3.6 Urval.....	11
3 Teoretisk referensram.....	17

3.1 Presentation och beskrivning utav valda teorier	17
3.1.1 Digitala pengar	17
3.1.2 Konkurrensfördelar	18
3.1.3 First mover and second mover	18
3.1.4 Valutariskhantering	19
3.1.5 Wendestams syn på risk, samt riskanalys.....	20
3.1.6 Täckning av valutarisker	21
4 Empiri.....	23
4.1 Telefonintervjuer	23
4.1.1 Amagicom AB.....	23
4.1.2 Anonymt Bolag	25
4.1.3 Babs Kök & Bar	26
4.1.4 Robotshopen i Göteborg AB	27
4.2 Mailintervjuer	28
4.2.1 Interfaceways AB	29
4.2.2 Webhallen AB	30
5 Analys.....	32
5.1 En överblick	32
5.2 Digitala Pengar	33
5.3 Konkurrensfördelar	34
5.4 First mover and second mover	35
5.5 Valutariskhantering	36
5.6 Täckning av valutarisker	37
6 Slutsats	39
6.1 Förslag till framtida forskning.....	41

6.2 Slutdiskussion.....	42
Källförteckning.....	43
Litteratur.....	43
Elektroniska publikationer	44
Elektroniska källor	44
Bilaga	46
Intervjuguide	46

Definitioner

Nedan ges definitioner på ord som dyker upp till och från under arbetets gång, med huvudsyfte att underlätta förståelsen för läsaren då många ord inte är relaterade till företagsekonomi.

- Bitcoinadress: Är precis som ett kontonummer till någons bankkonto som det går att skicka pengar till, fast istället för ett bankkonto så leder adressen till en användares Bitcoinkonto.
- Block: Består av de lösta hash-koderna och lagrar alla transaktioner som förekommer inom Bitcoin.
- Hash-koder: Är en algoritm i en datastruktur där data sparas tillsammans med en nyckel. Används i vårt fall som en del av det som ska räknas ut för att få Bitcoin som belöning.
- Kryptovaluta: En typ av elektroniska pengar som ges ut med hjälp av kryptering. Bitcoin är ett exempel på en kryptovaluta och genom arbetet kommer uttrycket användas som en komplettering till Bitcoin.
- Mining: Uttryck som används när en användare hjälper till med beräkningskraft till nätverket, och som belöning får Bitcoins. Det är genom mining som nya Bitcoins uppstår.
- Peer-to-peer: Flera datorer som är sammankopplade i ett nätverk där de utan hierarkisk ordning samarbetar.
- Ponzi- Bedrägeri: Är ett bedrägeri som ofta förknippas med pyramidspel och är en form av investeringsbedrägeri där investeraren blir utlovad hög avkastning där bedragaren istället använder pengarna till utbetalningar för att hålla igång bedrägeriet.
- QR-kod: En slags streckkod som går att scanna med exempelvis en mobiltelefon, informationen i koden innehåller i vårt fall information om betalningsadressen som Bitcoinen ska överföras till.
- Öppen källkod (Open-source): Är en öppen programvara där vem som helst kan gå in och använda, läsa, modifiera och vidare distribuera källkoden

1 Introduktion

I detta kapitel kommer vi presentera bakgrunden och innebörden av Bitcoin. Vi kommer även att föra en problemdiskussion som kommer mynna ut i en frågeställning och slutligen klargöra syftet med uppsatsen, samt vilka avgränsningar som vi väljer att göra.

1.2 Bakgrund

Den 18:e augusti 2008 registrerades domänen bitcoin.org. Två månader senare skapades den första Bitcoinen. En digital valuta tillkom på marknaden, men skillnaden mellan kryptovalutan Bitcoin och en vanlig valuta är att den är helt decentraliserat, det vill säga att det finns ingen myndighet som styr och kontrollerar Bitcoin, vilket det gör vid vanliga valutor (Bitcoin.se). Resultatet blir att vid handel med Bitcoin så finns det ingen mellanhand som vanligtvis innefattar en bank. Personen som står bakom skapandet av Bitcoin går under pseudonymen Satoshi Nakamoto, och hans riktiga identitet är ännu inte avslöjad (en.Bitcoin.it).

1.2.1 Vad är en Bitcoin?

När de första Bitcoins hade skapats så kunde dessa köpas likt aktier för en summa som hamnade under en dollar per Bitcoin, motsvarande cirka sex svenska kronor fram till januari 2011 då värdet började stiga. Bitcoin hade sedan sin topp under december 2013, då toppvärdet hamnade på 1151 dollar, som motsvarar cirka 7200 svenska kronor, per Bitcoin (Blockchain.info). När vi påbörjade denna studie så hade en Bitcoin ett värde på cirka 2900 svenska kronor, och vid slutet av studien så hade detta värde ökat till nästan 3800 svenska kronor (Ibid).

Bitcoin-systemet bygger på peer-to-peer teknik vilket betyder att ingen central auktoritet existerar eller behövs. För att bli införstådd i vad som menas med Bitcoin och hur det fungerar så måste först begreppet kryptering förklaras, i detta fall assymetrisk kryptering. Då denna studie inte går ut på att förklara ingående begrepp kring Bitcoin så förklaras det lite kortare, enbart för att läsaren ska få en överblick över hur Bitcoin fungerar. Kort förklarat handlar assymetrisk kryptering om att två olika krypteringsnycklar används, en för kryptering, respektive en för dekryptering. Inom

Bitcoin kallas den publika delen för en bitcoinadress. Till denna adress kan vem som helst skicka pengar, liknandes ett kontonummer (Bitcoin.org).

När då transaktionen skall inträffa, det vill säga att någon skall överföra Bitcoins ifrån adress A till adress B så skapas transaktionen utav ägare till adress A. Denna signeras sedan med den privata nyckeln som svarar mot adress A och publiceras sedan till det publika nätverket. Nu finns det en transaktion som alla enheter i nätverket känner till (Ibid).

Tidigare nämndes att det inte fanns någon central auktoritet som styrde över valutan och vilka transaktioner som ägt rum. Bitcoin har istället en publikt distribuerad databas som kallas *blockkedjan*, där alla transaktioner som sker inom Bitcoinnätverket lagras. För att en transaktion skall vara bekräftad måste den finnas med i ett block. Att skapa ett block som kommer med i blockkedjan är en tävling mellan olika *miners* i nätverket och det är fritt fram för alla att vara med. Belöningen för att skapa ett block är 25 stycken Bitcoins som då fördelas jämnt mellan de användare som varit med och *minat*. Tidigare har belöningen för ett block varit 50 stycken Bitcoins, men allt eftersom fler bitcoins skapas krävs det mer beräkningskraft för att kunna mina en Bitcoin. Maximalt kan det skapas strax under 21 miljoner bitcoins, och i dagsläget har det skapats nästan 13 miljoner (Blockchain.info). Bitcoin är uppdelningsbar ända upp till åtta olika decimaler, det vill säga 0,00000001 bitcoins, vilket kallas för en *satoshi*. Detta möjliggör eventuella betalningar som är mindre än en Bitcoin (Bitcoin.org).

Det sista som händer är att ett block skapas, som läggs till i blockkedjan. Det handlar om att ha en dator som arbetar med att lösa ut hash-koder. Blir värdet sedan lägre än den aktuella svårighetsgraden så har man lyckats skapa ett block som accepteras av nätverket. Lyckas man inte så ändras värdet i nätverket och ett nytt försök påbörjas. Svårighetsgraden justeras varannan vecka så att nya block alltid ska skapas i snitt var tionde minut (Bitcoin.se).

1.2.2 Varför Bitcoin?

Precis som andra valutor så har Bitcoin som syfte att kunna användas som betalningsmedel eller att lagra ett värde i, det finns dock skillnader mellan en vanlig valuta och elektroniska valutor som Bitcoin. Bitcoin är en icke-myndighetskontrollerad

valuta och därför försvinner den mellanhand vid användning av valutan som annars finns, så som exempelvis en bank. Transaktionerna mellan användarna sker direkt och anonymt som följd av detta. En annan skillnad som förespråkare för Bitcoin anser finns, är att det till skillnad från vanliga valutor inte går att förfalska Bitcoins, då dessa är baserade på kryptoteknik och använder sig av asymmetrisk kryptering för att godkänna transaktionerna. Utan dessa privata nycklar så finns det ingen möjlighet att kopiera eller att bli bestulen på sina bitcoins (Bitcoin.org).

Bitcoin är utmärkt för snabba överföringar mellan användare, då transaktionskostnaderna är ytterst låga och transaktionen kan normalt genomföras på mellan 10-30 minuter (Seaman). När det rör sig om fysiska betalningar eller byten lämpar sig således inte Bitcoin lika bra som vanliga pengar på grund av väntetiden som uppstår, men vid transaktioner som sker på en mer global nivå så är 10-30 minuter inte speciellt mycket i jämförelse med vad en internationell banköverföring tar, vilket kan vara flera dagar (Bitcoin.org).

Värdet på en Bitcoin styrs uteslutande av efterfrågan vilket har lett till att den har varit ganska ostabil under de år som kryptovalutan existerat sett, dock anses det att ju fler personer som ansluter sig till valutan, desto mer kommer värdet att stabiliseras (Ibid).

1.3 Problemdiskussion

Då Bitcoin är en så pass ny och främmande valuta för oss i Sverige så är det inte många företag som använder detta betalningssätt. En del investerar inom *mining* för att få chansen att haka på stortiden i början och på så sätt tjäna pengar, medan en del andra förespråkar att personer bör hålla sig ifrån Bitcoin. Men när siffror som en halv miljard kronor i utdelning på grund av Bitcoin-riggas presenteras så väcks mer nyfikenhet inom ämnet bland allmänheten (Dagens Industri, 2014).

För att finna företag som accepterar Bitcoin som möjligt betalmedel så används internetsidan coinmap.org, där företag som använder kryptovaluta visas geografiskt över en karta. Huvudsakligen så rör det sig om e-handelsbaserade företag, men det finns även små fysiska verksamheter som accepterar den virtuella valutan, och i vissa fall även med rabatterade priser om man väljer att betala med Bitcoin. Hur kommer detta sig? Finns det fördelar rent verksamhetsmässigt att ta betalt i Bitcoin, och om det är så,

varför ser vi inte en större ökning bland företag som accepterar betalningen? En anledning skulle kunna vara den stora risk det trots allt finns med att äga eller besitta bitcoins, då värdet på valutan fluktuerar kraftigt upp och ned. Något som naturligtvis åt andra sidan också kan leda till stora värdeökningar.

En annan aspekt som vi tycker är problematisk och intressant, är att Skatteverket kommit fram till att *“växlingstransaktioner med Bitcoin inte medför någon egentlig konsumtion”* och vidare att *“Den som byter Bitcoin mot ett lagligt betalningsmedel eller vice versa har inte erhållit några fördelar som innebär att han kan betraktas som konsument av en tjänst”* (Skatterättsnämnden, 2014). Handel med bitcoins är alltså idag inte momsförpliktigt. Dock så ska det betalas skatt på eventuella vinster som har gjorts på bitcoins, precis som vilken annan valuta som helst.

En grundpelare inom Bitcoin är anonymiteten bland användarna, och frågan är om det egentligen finns några hinder för en person eller ett företag som vill smita undan från skatt och moms? Något som kritikerna till Bitcoin naturligtvis menar på, men åt andra sidan så finns det också total anonymitet när någon betalar med fysiska pengar vilket även det möjliggör för skattesmitare. Kanske ska inte hela skulden läggas på Bitcoin i skattefrågan då det trots allt krävs att en person väljer att medvetet lura skattesystemet, och skattefusk kommer att existera med eller utan bitcoins inverkan.

Paul Krugman, professor i ekonomi, har skrivit en artikel i New York Times med rubriken *“Bitcoin is evil”*, där han framför sina åsikter om internetvalutan. Han försöker skilja på uttrycken mellan om Bitcoin är en bra sak, eller om det bara är en bubbla, och citerar Bradford DeLong, professor i ekonomi, jämförelse mellan Bitcoin och guld. DeLong menar på att även om värdet på guld försvinner, så kan det göras fina saker utav guldet. Det är inte möjligt att göra med Bitcoins. Krugman anser att kryptovalutan har med politisk propaganda att göra, då alla transaktioner sker helt anonymt (The New York Times, 2014).

Ekonomprofessorn Nouriel Roubini uttalade sig om Bitcoin på mikrobloggen Twitter där han sågade och klassificerade den som ett slags pyramidspel. ”Bitcoin är inte en valuta. Den är ett Ponzi-upplägg och ett verktyg för kriminella/illegala aktiviteter. Och den är inte säker med tanke på hur den hackas”, med de kraftiga kurssvängningarna i Bitcoin som skäl att låta bli med att investera i valutan (Dagens Industri, 2014).

Listan på kritikerna till Bitcoin kan göras lång. Kritikerna menar huvudsakligen på att upplägget påminner om ett pyramidspel och att dagens värde på Bitcoin är kraftigt övervärderat, något som kommer leda till att bubblan som de menar på finns kommer att spricka till slut. Vi kommer i vår studie dock inte att inrikta oss på hur framtiden för Bitcoin i sig ser ut, eller om värdet kommer att öka eller inte. Utan snarare på företagssidan och hur företagen ställer sig till Bitcoin och dess medföljande risker.

1.4 Problemformulering

Värdet på den digitala valutan Bitcoin förändras timme till timme. Alltså tar företagen en risk när de väljer att ta betalt i Bitcoin, det blir då intressant att ta reda på hur verksamheter hanterar denna risk och framtidstankar inom just detta betalningssätt.

Med problemdiskussionen och problemformuleringen som utgångspunkt så kan vi utforma följande forskningsfrågor:

- Vilka är företagens motiv till att acceptera Bitcoin som betalning?
- Vad ser företagen för möjligheter med att använda sig av Bitcoin som betalningssätt?
- Vad finns det för risker förenade med betalningssättet Bitcoin, och hur behandlar företagen dessa?

1.5 Syfte

Syftet med uppsatsen är att ta reda på varför företag som idag accepterar Bitcoin som möjligt betalningsmedel har valt att göra detta, samt vad företagen ser för möjligheter med att acceptera kryptovalutan som betalningssätt. Vi kommer även utreda hur företagen behandlar risken som uppstår med de kraftiga valutakursförändringar som Bitcoin upplever och varför de väljer att göra som de gör.

1.6 Avgränsningar

Bitcoin är ett ämne som berör många områden, I huvudsak IT-frågor såsom programmering, tekniska frågor med mera, men även samhällsekonomiska frågor och företagsekonomiska frågor, om inte mer. Vi har valt att avgränsa oss till den företagsekonomiska delen inom Bitcoin, där fokus inte kommer läggas på frågor om

skapandet och faktorer bakom, utan istället försöka ta upp användandet utav betalsättet och risker sett från ett företagsperspektiv. Det finns massvis med olika kryptovalutor på marknaden; DogeCoin, LiteCoin, PeerCoin, bara för att nämna några. Men i dagsläget är Bitcoin störst och vi kommer därför enbart inrikta oss på denna kryptovaluta.

2 Metod

I följande metodkapitel förklarar vi hur vi har valt att gå tillväga för att uppfylla studiens syfte. Vi börjar med att beskriva vår förförståelse för ämnet för att kunna ge läsaren en bakgrundsbild om varför vi valt som vi gjort. Vidare beskriver vi vilka undersökningsmetoder samt hur vi ser på vår undersökningskvalité och vidareutvecklar vilka för- och nackdelar det finns med valen som vi gjort.

2.1 Förförståelse

Evert Gummesson (2000), professor inom Service Management och Marknadsföring, har beskrivit förförståelse som de insikter en forskare har om ett visst problem eller social miljö. Erfarenhet sätts som input i en process och behövs för att sätta information i en viss kontext. Meningen med detta är att det skall bidra till en djupare förståelse utav ämnet i form av output. Gummesson säger att det finns en väg från förförståelse till förståelse och att denna kan leda till ytterligare forskningsfrågor om det sätts i ett systematiskt och ett holistiskt sammanhang. För att kunna få en högre reliabilitet på studien så krävs det en detaljerad beskrivning utav tillvägagångsättet för forskningen, och därför har vi valt att förklara vår undersökningsprocess lite mer ingående.

Vi är två studenter på Linnéuniversitetet i Kalmar som under sex terminer har studerat företagsekonomiska ämnen. Genom att vi båda är relativt datorintresserade lyckades vi uppmärksamma mediastormen och förvirringen kring den nyskapade internetvalutan Bitcoin. Det är extra intressant när det råder så delade åsikter om denna, en del har tjänat många miljoner kronor på att köpa eller mina Bitcoins för att sedan sälja dessa dyrt, medan en del andra sågar konceptet helt. Vi har fått bilden av att Bitcoin bara är något som personer inom IT-branschen använder sig av, men när Sveriges finansminister Anders Borg kommenterat händelsen känns det tillräckligt intressant för att sätta sig ner och forska inom området. Någon egen erfarenhet av betalningssättet besitter vi inte, men det vi fokuserar på till största del är själva valutan och dess påverkan på svenska företag som väljer att använda valutan. Det vi tycker är problematiskt är hur vi skall koppla detta till företagsekonomisk forskning, då Bitcoin är relativt nytt finns inte mycket tidigare forskning inom ämnet. Men genom att diskutera med vår handledare så kom vi in på risktagande inom Bitcoin, som i sin tur väckte vår forskarlust kring hur företag motverkar att acceptera kryptovalutan trots riskerna som

finns och detta leder i sin tur in på vilka möjligheter som de således måste se med att acceptera Bitcoin.

2.2 Undersökningsmetoder och Forskningsansats

Det finns en rad olika valmöjligheter för en forskare att ge sig på ett problem i relationen mellan teori och empiri. Flera forskningsansatser och metoder kan ha olika starka innebörder beroende på vilka forskare som presenterat sina respektive synsätt på forskningsansatserna. Genom att gå igenom tänkbara ansatser och metoder så kan vi måla upp en bild på hur vår forskningsfråga till slut skall kunna besvaras.

2.2.1 Abduktiv ansats

Deduktiv, induktiv och abduktiv ansats är alla tre olika synsätt på hur relationen mellan teori och empiri samverkar. Deduktion handlar om att utgå ifrån en teori eller en modell som man formulerar hypoteser från som testas mot verkligheten via observationer, exempelvis genom intervjuer och enkäter. Utgångspunkten i induktion innebär att man går i motsatt riktning från observationer i verkligheten till generalisering inom en teoretisk referensram. Genom att växla mellan induktiv och deduktiv ansats under arbetets gång, så innebär det en abduktiv ansats (Bryman & Bell, 2005).

När vi började skriva vår uppsats så var det tänkt att utgå från en deduktiv ansats. Men allt eftersom tiden gick och förståelse kring den knappa teoretiska referensram som Bitcoin besitter, så fördes en diskussion om en kombination utav ansatserna, abduktion. För vår del så rör det sig om att föra intervjuer och använda den insamlade empirin mot vår teoretiska referensram, där det kan klassas som en deduktiv syn. Därefter kommer den induktiva ansatsen kopplas in för att kunna få en förståelse kring hur teori och praktik fungerar tillsammans.

2.2.2 Kvalitativ ansats

Bryman & Bell (2005) beskriver en kvalitativ forskning som en forskningsstrategi där tonvikten vid insamling och analys av data oftare ligger på ord än på kvantifiering. Inom företagsekonomisk forskning kan vi hitta ytterligare en forskningsansats, Kvantitativ ansats, där problemet angrips med hjälp av analyser som till största del är utav siffror. Genom vald strategi så påverkas forskarens tillvägagångssätt för att samla

in empiri, sättet att arbeta på, samt förhållandet till intervjupersonerna. En kvalitativ intervju kännetecknas särskilt genom en nära kontakt med personen där forskaren tolkar empirin som samlats in med ord. Fördelarna med att använda sig av en kvalitativ ansats är många, bland annat ges det en chans till större flexibilitet i själva forskningsprocessen än vad det gör vid en kvantitativ ansats. Vi som forskare kan alltså anpassa arbetet löpande under processen i relation till vad som sker under arbetet, dock så kräver en kvalitativ ansats större krav på trovärdigheten och generaliserbarheten i förhållande till en kvantitativ ansats (Ahrne & Svensson, 2011).

För att kunna besvara uppsatsens syfte på bästa sätt så har vi valt att arbeta efter en kvalitativ forskningsansats. Genom att samla in empiri om företagets svårigheter inom riskhantering och framtidsutsikter angående internetvalutan Bitcoin, för att kunna besvara den forskningsfråga vi ställt. Då detta är väldigt debatterat i dagens samhälle så känns det mer lämpligt att hitta unika uttalanden och synpunkter än att analysera siffror efter en kvantitativ ansats.

2.2.3 Primär- och sekundärdata

För att kunna genomföra forskning så behöver information samlas in. Dahmström (2011) delar upp dem i ny data som samlas in under forskningen, primärdata, samt data som samlats in av någon annan som kan vara relevant för den nuvarande studien, sekundärdata. Hon förklarar att även om primärdata samlas in, så skall sekundärdata som hittats på internet och andra publikationer användas så långt som möjligt. Vidare säger hon att sekundärdata ska användas med försiktighet för att komplettera den primärdata som samlas in.

Då vi anser att den faktan som för närvarande finns om Bitcoin är relativt knapp, så samlades kompletterande material in i form av sekundärdata från vetenskapliga artiklar. Även politiska uttalanden i media uppmärksammades och användes. Vi är väl medvetna om att vi blir begränsade vad gäller bredden på den sekundärdata som finns och iakttog och bearbetade därför denna med försiktighet. Detta utgjorde vara vår grund för forskningen tills intervjuer fördes och primärdata skapades. Vi kontaktade företaget KncMiner som samlat in egen data, dock inte i forskningssyfte, utan ur en intressesynpunkt. Detta är något vi skall få ta del av genomgående under uppsatsen som kan kopplas till vår empiriska datainsamling.

2.2.4 Urval

När det gäller val av företag som passar syftet med studien, så kommer vi kontakta företag som för närvarande använder Bitcoin som betalningssätt och som således bör ha kunskap inom ämnet. Företagen finner vi genom Bitcoins egna sida som visar vilka företag som accepterar valutan. Det företag vi kan relatera till mest och som accepterar Bitcoins är e-handelsidan Webhallen, och detta gör dem attraktiva som intervjuobjekt. Förutom Webhallen finns det en dryga tjugo stycken tänkbara kandidater och vi kommer kontakta alla dessa i hopp om att få så många intervjuer som möjligt. Anledningen till att vi kommer intervju de företag vi får tag på är för att vi tror att svaren inte skiljer sig alltför mycket mellan de olika branscherna. Urvalet kommer att grunda sig i ett bekvämlighetsurval som innebär att de intervjuobjekt som är lättast att få tag på kommer att intervjuas. Den huvudsakliga anledningen till detta är att det i dagsläget inte finns alltför många företag i Sverige som accepterar valutan, och således genomför så många intervjuer som möjligt med de företag som ställer upp.

2.2.5 Intervjumetodik

Det finns många olika metoder och sätt för att samla in primärdata till sitt arbete. Jacobsen (2003) tar upp olika intervjuaspekter och förklarar forskningsintervjun som ett viktigt redskap. Han menar att forskningsintervjun inte är direkt avsedd för en åskådare, vilket gör att den inte behöver vara särskilt sammanhängande, begriplig eller intresseväckande som exempelvis en mediaintervju måste vara. Man måste vara på det klara med vad det är man vill undersöka och hur detta bäst låter sig göras, för att i efterhand kunna visa hur man kommit fram till de slutsatser man dragit. Normalt gör en forskare flertalet intervjuer (med olika personer) med liknande frågeställningar för att kunna få tillräckligt med material som gör det möjligt att komma fram till svaret eller svaren som eftersträvas (Jacobsen, 2003).

Vidare tar han upp den strukturerade forskningsintervjun där det pekas på att ställa likartade frågor inom samma teman till de olika intervjupersonerna. Det behöver inte vara någon speciell ordningsföljd, utan det är mer upp till intervjuaren att styra frågorna. Här kännetecknas intervjun med öppna frågor, med fördelar som att det är mindre tidskrävande, lättare för att kunna göra fler intervjuer. Det kan även resultera i att nya aspekter dyker upp under arbetets gång (Ibid).

Genom att använda oss av vad Bryman och Bell (2005) beskriver som semi-strukturerad intervju, så ges intervjupersonen stor frihet att utforma sina svar inom det tema som intervjun innefattar. Här ges även tillfälle att fråga saker utöver det som var ämnat att ställa innan intervjun startade. Vi har då ställt upp ett frågeschema (bilaga 1) utifrån vår frågeställning. Anledningen till detta är för att ha underlag med till båda parter under intervjumomentet. Hade vi inte haft detta så hade frågorna varit av mer öppen karaktär och fokus hade tappats ifrån de ursprungliga frågor vi vill ha svar på. Vi har valt att föra intervjuerna till största del på telefon, då de som bedriver verksamhet med Bitcoin är placerade så att tid och resurser inte räcker till för personliga möten. Vi är väl medvetna om att vi som intervjuare måste vara flexibla och informerade inom området vi planerat att samla in informationen på. Därför har vi valt att spela in intervjuerna för att inte behöva lägga tid på att komma ihåg och anteckna under intervjuens gång, utan fokus kan istället läggas på själva intervjun. Här finns det en etisk aspekt som måste tas hänsyn till genom att fråga varje respondent om denna godkänner att inspelning får ske. Det inspelade material som samlas in kommer inte publiceras utan kommer bara användas som forskningsunderlag.

Vårt intervjuval känns passande då vi har förbestämde frågor som vi vill ha svar på. För vi mer information utöver detta ser vi det som ytterligare möjligheter till fördjupning inom området. Det viktigaste med intervjuerna är att de skall kunna jämföras och möjligheten till att dra relationer emellan finns. Ett företag har valt att föra intervjun via mail, något vi måste anpassa oss ytterligare till för att få ut så mycket som möjligt av intervjun. Här försvinner möjligheten att kunna ställa följdfrågor under intervjuens gång. Att tänka på vid en telefon- eller mailintervju är att möjligheten till att kunna avläsa kroppsspråk borttagen och kravet på intervjuaren blir större (Jacobsen, 2003).

2.3 Undersökningskvalité

Målet med uppsatsen är att kunna bidra med trovärdig och pålitlig forskning. Genom triangulering, en intern trovärdighet, så kan validitet eller giltighet styrkas genom att tankar utbyts mellan olika parter inom forskning, eller be kollegor kommentera de resultat man fått, samt klargöra sina värderingar och teoretiska utgångspunkter. Det ska också tas hänsyn till etiska principer för att hålla sig inom de gränser som forskningen innehar.

2.3.1 Validitet

Giltigheten i en forskning handlar om huruvida forskaren faktiskt mäter det som är tänkt att mätas, det vill säga om forskning ger svar på den frågeställning som finns. Gör den inte det så anses validiteten vara låg, och tvärtom. Det får anses vara viktigt att validiteten i en studie är hög då om den inte är den så finns risken att forskaren mäter något helt annat än avsett och således inte kommer få ett korrekt svar på sin frågeställning. Detta är främst kritisk vid en kvantitativ studie då till exempel enkätfrågor lätt kan missuppfattas. (Wiss & Ödlund, 1999)

Då vi genomför en studie med en kvalitativ ansats så anser vi att vi har fått korrekta och utförliga svar på våra forskningsfrågor, samtidigt som vi har haft en frågeställning som är ganska öppet ställd så anser vi att validiteten i vårt arbete har haft en bra standard arbetet igenom.

2.3.2 Reliabilitet

Reliabilitet är huruvida ens resultat kan upprepas, det vill säga om en annan forskare hade genomfört samma studie vid ett senare tillfälle, hade han eller hon kommit fram till samma eller liknande resultat? (Merriam, 1994) När det kommer till att applicera reliabilitet på en kvalitativ undersökningsmetod som vi använder oss utav i vår forskning, så menar Merriam (1994) på att det inte överensstämmer, då forskarnas tillvägagångsätt ofta skiljer sig åt och att de därför får ett annorlunda resultat. De menar istället på att resultaten ska ha en mening och att de ska vara konsistenta och beroende. Även Åke Wiss & Ann Ödlund (1999) instämmer i att reliabilitet blir sårbar när en kvalitativ undersökningsmetod används, och att det första steget för att motverka ovidkommande faktorerers påverkan är att erkänna att de existerar och sedan ta ställning till huruvida de går att eliminera faktorerna eller om forskaren helt enkelt får acceptera dem.

Vi kommer givetvis att sträva efter att ha en så hög reliabilitet som möjligt i vår forskning, men det faktum att ämnet är så pass nytt och tidigare forskning kring ämnet är knapphändig samt att vi använder oss av en kvalitativ undersökningsmetod så finns det en risk för att reliabilitet i vår studie blir lidande.

2.3.3 Forskningsetik

Etik handlar om principer för hur forskare ska gå tillväga när de genomför sina studier. De principer som tagit form med tiden inom etikforskning har använts som riktlinjer och gör forskare medvetna om dessa innan intervjuer och sätt att samla in data på växer fram. Det finns även statliga regler och förordningar som skyddar människor som deltar inom viss forskning, exempelvis biomedicin, beteendevetenskaplig och samhällsvetenskaplig forskning. Med det menas att personerna som deltar ska skyddas från skada, kunna bibehålla sin integritet, få reda på vad som försiggår och ha rätt att säga nej till att delta. I en kvalitativ studie kommer etiska frågor att bli aktuella vid två olika tillfällen - under själva insamlingen av information och när resultaten publiceras (Merriam, 1994).

Merriam (1994) fortsätter med att ta upp olika problem som kan uppstå under arbetets gång. Bland annat risken för maktmissbruk och övertramp med frågor.

Vi kommer att förhålla oss till Merriams tolkning av etik genom arbetets gång. Vi kommer upplysa de deltagande respondenterna om hur forskningen går till, vad som publiceras och möjligheten till att vara anonym kommer finnas. Vi kommer inte heller publicera något som kan kopplas till vad enskilda individer säger om denna inte går med på detta. Olsson & Sörensen (2011) har tagit upp en punkt vi kommer att använda i arbetet, Begriplighetskravet. Det innebär att informationen ska vara begriplig även för personer som inte har några förkunskaper inom området. Det vill säga att vi inte kommer använda onödigt svåra termer inom den komplexa ordbok som följer med Bitcoin, och i de situationer där vi blir tvungna till att använda dessa termer kommer de finnas förklarade i den inledande definitionslistan.

2.3.4 Källkritik

Thorsten Thurén (2013) beskriver de fyra källkritiska principerna som finns och som är centrala inom ämnet källkritik. Dessa är *äkthet*, *tidssamband*, *oberoende* och *tendensfrihet*. Äkthet är precis som namnet antyder att källan ska vara äkta och inte utge sig för att vara något som den inte är. Tidssamband är att desto längre tid det har gått mellan det att en händelse inträffade till det att källan uppstod desto lägre kan källans pålitlighet anses vara. Oberoende är att källan inte i sin tur ska vara en källa av något

annat, i så fall ska forskaren gå tillbaka i ledet och använda sig av ursprungskällan. Slutligen tendensfrihet är att källan inte ska ha utfärdats av någon som kan misstänkas för att ha egna intressen i att uttrycka eller vinkla källan på ett sätt som gynnar denne.

Vi har inledningsvis i vår uppsats använt oss mycket av elektroniska källor, huvudsakligen hämtade från webben, därför att forskning inom Bitcoin fortfarande är relativt nytt och det därför inte finns litterära källor i någon vidare utsträckning. Vi har då använt oss utav internet som tillvägagångssätt för att hitta väsentlig information om Bitcoin. Kristina Alexandersson (2012) skriver att det är viktigt vid val av källor från webben att vara ingående kritisk och välja källor som forskaren anser vara trovärdiga och sannolika. Vidare beskriver Alexandersson eventuella nackdelar med Internet som källa, personer kan och är ofta anonyma och att kontrollera om dessa personer faktiskt besitter någon kunskap om ämnet går inte. Även det faktum att Internet är föränderligt och att information kan försvinna eller förändras över en natt är en nackdel. Med ovanstående faktorer i åtanke har vi valt ut våra webbkällor eftersom vi anser att de är trovärdiga.

I vår studie så har vi förutom elektroniska källor även använt oss av teoretisk litteratur och politiska åsikter för att öka vår tillförlitlighet. Med dessa källor samt att vi är införstådda med den problematik som vi beskriver ovan anser vi att vi överlag har bra och trovärdiga källor.

2.3.5 Metodkritik

De metodval som vi valt att förhålla oss efter känns mest lämplig för att genomföra studien och har väl motiverats för. Dock så finns det alltid motsättningar eller annan kritik från någon part som riktas mot olika metoder. Genom att lyfta fram dessa så kan vi öka trovärdigheten på vår studie genom att påvisa medvetenhet om den kritik som finns. Vi är medvetna om att vi som författare påverkar studien med egna erfarenheter och reflektioner, men genom att ha ett kritiskt förhållningssätt till den information vi samlar in så vill vi minska våra subjektiva åsikter. Vi förstår att kritik kan riktas mot intervjuformer som mail eller telefon, men genom att ha detta i åtanke så kommer extra fokus läggas för att få ut den information som behövs för studien. Om det finns oklarheter så kommer möjlighet finnas till att ställa ytterligare frågor vid senare tillfällen.

Inom forskningstraditionerna uppdelas de olika synsätten till att man har antingen en kvalitativ eller kvantitativ forskningssyn. Det kommer alltid finnas kritik riktat mot kvalitativ forskning från kvantitativa forskare, gällande forskningens bristande objektivitet. För att minimera denna så kommer vi att förhålla oss till ett så litet subjektivt tänkande som går.

Även valet med att föra intervjuer med företagen kan kritiseras. Bitcoin har inte blivit geografiskt stort än och finns endast på ett fåtal ställen runtom i Sverige, därför kommer det inte finnas ett stort urval av potentiella intervjurespondenter.

3 Teoretisk referensram

I följande kapitel görs en presentation utav de teorier vi har valt att utforma som vår teoretiska referensram. Dessa teorier följer enligt oss en sammanhängande ordning, detta för att göra läsningen mer lättöverskådlig. Denna referensram kommer ligga till grund för hur vi kommer sammanlänka den empiri vi samlar in och analyserar längre fram i arbetet.

3.1 Presentation och beskrivning utav valda teorier

Följande teorier har valts ut till att utforma den teoretiska referensram vi valt att använda oss utav. Centralbegrepp som sätts i fokus kommer innebära riskhantering och valutabehandling i vårt fall.

3.1.1 Digitala pengar

Linné och Persson (2006) beskriver digitala pengar som något mer osynligt och fritt flytande än vad kontanter är. Den utveckling som digitala pengar medfört har lett till en globalisering utav världsekonomin, vilket betyder att det beroende samhället skaffat sig av denna valutaform hade kunnat leda till en kollaps av världsekonomin om den skulle avregleras. Digitaliseringen utav pengar har underlättat vardagslivet, och ärenden som att föra över pengar till någon som är tio tusentals kilometer bort är nu möjligt. Med ökningen av digitala pengar, så har kontanthantering minskat, som i sin tur påverkat individernas privatekonomi (Linné & Persson, 2006).

Många människor uppfattar digitala pengar som osäkra, då orolighet finns att pengarna inte hamnar hos den mottagare som var ämnad från början. Man kan aldrig helt säkert säga varifrån en sedel kommer, men att kolla upp hur transaktioner som skett med digitala pengar är betydligt enklare. Efter den digitala valutan borrar sig in i samhället på senare år så ses mer fördelar och möjligheter, exempelvis internetbanken, ett sätt att ge individen större koll på sin privatekonomi (Ibid).

Att utvecklingen med digitala valutor, kryptovalutor och andra betalsätt på internet utvecklats i rasande takt råder det inga tvivel om. Därför har vi valt att ta med detta avsnitt om digitala pengar som grundar sig i att kunna förstå den utveckling som råder på valutafronten. Kryptovaluta som Bitcoin är ett anonymt betalningssätt som inte går

att spåra, vilket skiljer sig från exempelvis en kreditkortsbetalning. Det kommer därför bli intressant att analysera företagens synsätt mellan betalsätt med Bitcoin och andra digitala pengar.

3.1.2 Konkurrensfördelar

En konkurrensfördel innebär att man skaffar sig en fördel över både existerande och framtida konkurrenter. En konkurrensfördel måste vara både meningsfull och hållbar nog för att kunna utgöra en skillnad. Det kan handla om att ha en högre standard eller kvalitet på de tjänster eller varor ett företag erbjuder än genomsnittet. Genom att värda sina fördelar så kan företagen kontinuerligt öka de fördelar som ges (Aaker, 2008).

Ett relativt kort utdrag om Aakers syn på konkurrensfördelar valdes ut med tanke på att det mesta med konkurrensfördelar vävs in i våra andra teorier. Att kunna erbjuda Bitcoin som möjligt betalsätt kan leda till lägre transaktionskostnader, och möjlighet till att hålla lägre priser för konsumenten, vilket leder till konkurrensfördelar och ytterligare marknadsandelar kan läggas beslag på. Det kan innebära konkurrensfördelar att vara bland de första med att ta betalt i Bitcoin som företagare innan en större majoritet använder sig av betalningsmöjligheten i framtiden. Det kommer därför bli intressant att se hur företagarna tycker Bitcoin har gett dem konkurrensfördelar eller inte.

3.1.3 First mover and second mover

Att vara först på en marknad, eller att använda sig av ny teknik definieras som en first mover (1Mo). Genom att ta risker och kostnader för att använda sig av den nya tekniken eller marknaden, så skapas ett marknadsförsprång gentemot andra konkurrenter. Teknikförsprånget kan vara vattentätt med patentskydd, särskilt om företaget har resurser att försvara denna med. När kundmedvetenhet sedan ökat så skapas ytterligare fördelar för att hålla kvar kunden till 1Mo när nya aktörer dyker upp på marknaden (Ahrens, 2003).

Det förekommer två stora nackdelar med att vara 1Mo på en marknad, risk och kostnad. Här existerar inte chansen med att lära sig från andra företags misstag, och kan därför vara ödesdigert. Man kan alltså inte veta hur marknaden är utformad, och den kunskap som behövs för detta är en kostnadssam aktivitet för företaget. Risken kan alltså

medföra att den kunskap som samlats in inte passar marknaden och projektet behöver läggas ner. Risk och kostnad är därför starkt korrelerade med varandra (Ibid).

Kommer företagen in på marknaden efter det att 1Mo skapat förutsättningarna så kallas detta för en second mover (2Mo). En fördel är då att 2Mo är snabba på att utnyttja de fördelar som 1Mo har skapat, som kan vara i form av teknisk utveckling. Genom att använda sig av denna inarbetade marknad och kunna vidareutveckla sina egna idéer så kan marknadsandelar vinnas. På en marknad kan det finnas många second movers (Ibid).

Ahrens teori om att vara först eller komma efter på en ny marknad är särskilt relevant till vår pågående studie. Då Bitcoin är ett så pass nytt betalsätt med ett kraftigt svängande valutavärde så tar företagen en risk genom att vara bland de första med att ta betalt på detta sätt. Att vara först har sina fördelar, att komma efter kan ha sina fördelar. Genom att sammanlänka empirin och analysera denna med hjälp av ovanstående teori kan en djupare förståelse fås.

3.1.4 Valutariskhantering

Att handla med valutor innefattar alltid en risk i form av värdeförändringar. Valutabehandlingsfunktionen är ofta knuten till finansierings- och cash managementfunktionerna. Valutarisken påträffas framför allt i den operativa verksamheten, där företagen har penningflöden i olika valutor. Många företag påverkas av valutakursförändringar som ett resultat av att de har redovisningsmässiga obalanser i utländska tillgångar och skulder. Företagen måste alltså vara uppmärksamma på valutakursförändringar och den internationella konkurrensrisk som denna medför (Bennet, 1996).

Uttrycket arbitrage handlar om att individen försöker dra fördel av prisskillnader mellan två marknader, alltså att köpa ifrån den ena marknaden, och sälja till den andra med vinst. Uttrycket avser ofta valutahandeln som helhet, men dyker även upp inom penningmarknaden som räntearbitrage. För att hålla koll på olika penningvärden används teknisk utrustning för att följa penningutveckling och göra det möjligt att göra vinst på området. Det finns ett flertal olika faktorer som påverkar kursen på en valuta.

Utvalda punkter kan vara hur tillgång och efterfrågan ser ut, ekonomiska faktorer, politiska faktorer, tekniska faktorer, spekulation och intervention (Ibid).

Anledningen till att vi valt ovanstående teori om valutariskhantering grundar sig i att risktagande är ett centralt begrepp för denna forskning. Att presentera och lyfta fram Bennets tankar och funderingar inom området stärker de anknytningar vi kommer göra mellan vår empiri, analys och slutsats. Då Bitcoins värde styrs genom tillgång och efterfrågan, spekulationer och hur olika ekonomiska faktorer i länder påverkas, så kommer framtidsprognoser aldrig helt säkert kunna berätta vad som kommer ske med Bitcoin i framtiden. I dagens läge använder personer Bitcoin för att tjäna pengar genom att köpa dem billigt och sälja dem dyrt. Eftersom vi undersöker hur företag väljer att behandla risken som finns förenad med Bitcoin som betalningssätt så finner vi det relevant med Bennets valutariskteori, då företagsledare är något införstådda i handeln med den digitala valutan.

3.1.5 Wendestams syn på risk, samt riskanalys

Wendestam (2008) beskriver risk som en konsekvens av en händelse som kan inträffa med viss sannolikhet, trolighet eller frekvens. Ordet risk är ofta förenat med något negativt då det är förknippat med oönskade konsekvenser. Men genom en positiv syn på ordet så kan man se de möjligheter som finns förenat med risken. Lyckas man hantera risktagandet så är detta oftast anledningen till att verksamheten utvecklas. När vi då konkurrerar över hela världen så är förmågan att kunna hantera risktagandet och se möjligheterna där andra ser problem avgörande. Wendestam beskriver strukturen i en riskanalys som ett antal steg där man börjar med att hitta händelser där risker finns, genom egna eller andras erfarenheter. Här behövs oftast hjälpmedel för att identifiera riskerna, exempelvis checklistor eller annat metodstöd (Wendestam, 2008).

Efter det så bedöms riskerna utifrån vad som kan inträffa, och vad konsekvensen kan bli. Bedömningarna kan delas in i en kvalitativ del och en kvantitativ del. Den kvalitativa delen handlar om den bedömning som görs av vad som sker i praktiken, medan den kvantitativa delen innebär att risken ges ett värde för att kunna jämföra risken i denna händelse med risker i andra händelser. Förutsättningen för att riskkvantifiering ska kunna fungera är att det existerar någon form av

kvantifieringsskala för att ange hur stor risken är. Kvantifieringsskalan omfattar två dimensioner, konsekvens och sannolikhet (Ibid).

När bedömningarna är genomförda så bestäms det vad som måste göras för att händelsen ska inträffa igen, om detta nu är önskvärt. Det kan vara förebyggande åtgärder där det radas upp en del exempel som att eliminera risken, överföra risken, acceptera risken, deducera risken, dela risken med andra eller förvärva risken. Man får ofta alltid acceptera att risken eller riskerna finns, men det bästa är givetvis att försöka eliminera dessa (Ibid).

Risker kommer kontinuerligt uppstå och försvinna under en livscykel. Genom att arbeta med dessa under tidens gång så kan även dessa gå upphov till att nya risker uppkommer. Här förs ett genomgående arbete där man ständigt bedömer och genomför nya riskreduceringsaktiviteter (Ibid).

Att applicera ett nytt betalsätt, i vårt fall Bitcoin, är som tidigare beskrivit förenat till risktagande. Att lägga till Wendestams teori i vår teoretiska referensram känns som ett bra val eftersom riskreduceringsarbeten pågår i de flesta företag. När Bitcoin smyger sig in som ett nytt betalsätt på marknaden, så tar företagen en risk genom värdeförändringar, men med chans på att utveckla verksamheten mot nya mål.

3.1.6 Täckning av valutarisker

Vid affärer med utlandet kan det förekomma tre olika typer av valuta; exportörens egen valuta, motpartens valuta och tredjelandsvaluta. Här gäller det att bestämma sig för vilken valuta som säljaren ska ta betalt i. Det finns här en inbördes relation mellan parterna och vanligast är efter egen bedömning en större valuta vanlig att ta betalt i, exempelvis euro eller US dollar. Men genom att få betalt i svenska kronor elimineras valutarisken helt, den får istället motparten bära. Detta kan leda till att motparten får en försvårad bedömning av affärens lönsamhet, vilket gäller särskilt för EU-länderna (Grath, 2004). Vidare beskriver Grath (2004) att det ibland kan vara bättre att acceptera annan valuta än svenska kronor för att kunna genomföra en mer lönsam affär, genom att bland annat först bedöma om valutan är konvertibel, om kursen är stark eller svag mot den svenska kronan och om valutan har en stabil kurssättning.

Vidare har det valts ut två viktiga punkter som Shapiro (2006) tar upp som de vanligaste orsakerna till att företagen väljer att valutakurssäkra. Han menar att företagen vill minimera riskexponeringen vid valutaväxling, där målet är att skydda företagets tillgångar och skulder i utländsk valuta från värdeförändringar, samt att företagen använder sig av detta för att kunna undvika oförutsedda händelser i form av valutakursfluktuationer (Shapiro, 2006).

Ovanstående stycke valdes ut eftersom Bitcoin är ett internationellt betalmedel. Det betyder alltså att kryptovalutan inte utsätts för valutarisker vid köp mellan olika nationer. Det finns heller inga transaktionskostnader, vilket kan ge upphov till en ökad globalisering vid handel med Bitcoin.

4 Empiri

I vårt empirikapitel presenteras resultaten från de semistrukturerade intervjuerna som genomförts. Genom att presentera varje intervju var för sig så hoppas vi på att göra materialet så tydligt som möjligt och hålla det intressant genom hela uppsatsen för läsaren. Vi inleder varje intervju med en kortare presentation om intervjupersonen och vad denna har för roll i företaget. Som avslutning till kapitlet presenteras sekundärdata som insamlats.

4.1 Telefonintervjuer

Då det inte finns några företag i Kalmar som accepterar Bitcoin och vi inte haft varken tid eller resurser för att resa till huvudsakligen Stockholm och Göteborg, så har vi valt att göra telefonintervjuer med de flesta av våra intervjupersoner.

4.1.1 Amagicom AB

Torsdagen den 15 maj genomfördes en telefonintervju med Amagicom AB, Amagicom är ett företag som tillhandahåller tjänsten Mullvad, en anonymitetstjänst där de fokuserar på säkerhet och intern forskning. Tjänsten ger användaren möjlighet till anonymitet på internet så att användare inte ska behöva känna sig övervakade genom övervakningsmyndigheter som exempelvis försvarets radioanstalt, mer känt som FRA. Vi har haft en intervju med Fredrik Strömberg som formellt sett är verkställande direktör för tjänsten, men berättar att de egentligen aldrig använder sig av titlar och att hans roll i praktiken är att han är den som kan mest om säkerhet i företaget.

Strömberg startar intervjun med att förklara företaget och dess VPN-tjänst, eller anonymitetstjänst för att förenkla IT-uttrycket. De fokuserar mycket på säkerhet och lättanvändlighet, samt egen intern research i säkerhetssyfte. Strömberg började intressera sig för Bitcoin någon gång under maj/juni 2010, under den tid då Bitcoin fick en artikel publicerad som fick valutan till att blomma upp. I slutet av juli 2010 implementerades betalsättet in hos Amagicom AB. Enligt Strömberg så finns det många anledningar till att göra detta, både ekonomiska och logiska. Intresset Strömberg hade för all sorts kryptovaluta delades med en kollega, och när Bitcoin introducerades på marknaden förstod de att det skulle fungera efter att ha studerat tekniken bakom. En

anledning till accepterandet av valutan låg i att stödja beslutet. Han lyfter fram flertalet fördelar i form av att kostnaderna som är associerade med centralbanken, som kan trycka ny valuta precis som de vill, kan minskas.

När det kommer till företagsekonomiska fördelar så finns det ingen risk för chargebacks, vilket innebär att på Bitcoinbetalningar så behövs inte den risken räknas in, och priset på anonymitetstjänsten kan därför sänkas. Strömberg påpekar att betalning med Bitcoin medför en mycket mindre transaktionsavgift än med exempelvis kreditkort, vilket gör betalsättet konkurrenskraftigt. Mullvad har cirka tjugofem procent rabatt när de tar emot betalningar i Bitcoin, och faktorerna bakom är delvis för att betalningssättet är omtyckt av Strömberg och för att de vill få andra till att använda Bitcoin. Strömberg berättar att i Mullvad så utgörs tio till femton procent av företagets omsättning i Bitcoin, och att de sparar cirka fem kronor på en femtiokronorsbetalning med den digitala valutan vilket de anser är mycket procentuellt sett mycket och att de således kan styrka rabatten även ur ett ekonomiskt perspektiv.

Det finns även nackdelar med valutan. Valutarisk är alltid en fara. Om man väljer att hålla i sina Bitcoins så utsätter man sig för detta. Men Strömberg förklarar vidare att företag i allmänhet oftast växlar in sina Bitcoins omgående via växlingssidor som Bitbay eller Cornbay för att eliminera valutakursrisken. Han har förhoppningar att inom snar framtid kunna se en lösning som fungerar på så sätt att en mobilapplikation sköter betalningen, men att debiteringen inte sker på bankkontot förrän betalningstillfället. Han menar då att valutarisken går att eliminera, både från företagssidan och från konsumentensidan.

I Mullvad väljer de att behålla de flesta Bitcoin som fås in, med förhoppning om att de ska vara värda mer om två år än vad de är värda idag. Strömberg avslutar intervjun med att förklara att grundtanken i Bitcoin möjliggör ett väldigt säkert betalningsmedel men att det idag saknas en seriös aktör på marknaden och att det därför har uppstått skandaler som har smutsat ner Bitcoin. Anledningen enligt Strömberg är att det ännu är så tidigt i utvecklingen med Bitcoin, men så fort en seriös aktör kommer in på marknaden kommer de att implementera de egenskaper som systemet har för säkerhet och att det då skulle vara väldigt konkurrenskraftigt gentemot andra valutor.

4.1.2 Anonymt Bolag

Tisdagen den 20 maj genomfördes en telefonintervju med en person som valde att vara anonym, vi kommer referera till personen som Svensson. Bolaget gör webbsidor och olika webblösningar till olika bolag och Svensson har en formell roll som verkställande direktör, men uttrycker att det är ett litet företag och att han i praktiken även är webbdesigner och programmerare.

Personligen kom Svensson i kontakt med Bitcoin så tidigt som 2010 då han själv minade Bitcoin och såg på det hela som en lite kul grej. Bolaget började officiellt ta betalt i Bitcoin så sent som i mitten på december 2013, även om de egentligen har använt sig av kryptovalutan tidigare då ett utländskt bolag bad om att få betala i Bitcoin. Anledningen till att de valde att implementera betalningssättet är just att vid handel med utländska bolag så blir det väldigt mycket bankavgifter att betala och dessa faller på kunden som då får ett dyrare pris, dessutom blir det flera fakturor då det krävs exempelvis en server och en domän innan det går att skapa en hemsida. Med Bitcoin som betalningsmöjlighet så försvinner dessa avgifter samtidigt som bolaget slipper ligga ute med pengar då transaktionstiden är betydligt kortare för betalningar med Bitcoin än med en vanlig valuta.

Svensson anser att det finns en viss risk med att ta betalt med valutan då dess värde fluktuerar väldigt mycket. Bolaget tar dock bort den risken genom att använda sig av en mellanhand som heter Coininvoice och dess tjänst fungerar så att de fakturerar den utländska kunden i deras egen valuta, för att sedan själva växla in till Bitcoin och slutligen betala in pengarna på bolagets konto i svenska kronor. På så sätt eliminerar de risken som annars kan uppstå, Svensson fyller i att de egentligen bara ser på Bitcoin som ett sätt att komma ifrån bankernas avgifter, och bokför aldrig Bitcoin i sin resultat- och balansräkning.

Bolaget har inget minimi eller maximibelopp vid betalning i Bitcoin och inte heller något rabatterat pris eller erbjudande om en kund väljer att betala i Bitcoin, detta då de ser på valutan som ett slags komplement främst för utländska bolag och att de således inte har funderat i någon vidare utsträckning över att komma med erbjudanden.

Svensson avslutar intervjun med att uttrycka att han tycker att det är konstigt att inte fler företag och personer har anammat Bitcoin, och således inte fått in betalningar i Bitcoin i någon större utsträckning. Han tycker också att det är tråkigt att det svartmålas så mycket i massmedia och att bilden som målas upp inte är rättvisande, även om han har förståelse för myndigheterna och bankernas rädsla om nu Bitcoin skulle växa sig väldigt stort och till följd av detta tappa stora inkomster.

4.1.3 Babs Kök & Bar

Tisdagen den 20 maj genomfördes ytterligare en telefonintervju, denna gång med Karin Benedictsson som är ägare av Babs Kök & Bar som ligger beläget i Stockholm och är precis som namnet antyder en restaurang som även säljer öl, vin och drinkar. Förutom att Benedictsson är ägare arbetar hon även operativt i företaget och då huvudsakligen med service.

Benedictsson kom först i kontakt med Bitcoin under våren 2014 när det svenska företaget BTCX, en växlingssida för kryptovalutor, kontaktade henne och ville att hon skulle acceptera valutan i samband med att de skulle besöka restaurangen. Benedictsson började då acceptera valutan även om hon säger att de officiellt inte ännu har gått ut med att de gör det. Vidare förklarar Benedictsson att hon privat inte sysslar med Bitcoin men att hon ser flera fördelar med att använda sig av betalningssättet då Babs Bar & Kök slipper bankernas helt bisarra avgifter samt att hon även tycker att det är ett väldigt användarvänligt system.

Benedictsson menar att Bitcoin som betalningssätt är mycket smidigare än vad kortbetalningar är, med motiveringen att kortmaskinerna som idag finns på marknaden inte är anpassade för restaurangbranschen och att det går åt mycket onödig tid för att ta emot kortbetalningar från ett bord. Hon ser även stora möjligheter i att acceptera kryptovalutan då de som sitter på Bitcoins kan komma till Babs Bar & Kök och äta och dricka, då hon är en av få restauranger i Stockholm som accepterar valutan. Benedictsson menar på att de kunder som besökt restaurangen och betalat med Bitcoin kan härledas till det faktum att de accepterar valutan, och att de antagligen inte hade besökt restaurangen annars.

När Babs Kök & Bar tar emot en betalning i Bitcoin så använder de sig av en QR-kod som kunden scannar in med sin smartphone och knappar in beloppet, och via en mellanhand så kommer Bitcoinen slutligen in på företagets konto i form av svenska kronor. Så Babs Kök & Bar håller aldrig på sina Bitcoins och blir på så sätt av med risken från att de skulle tappa i värde, dock så tillägger Benedictsson att Babs Bar & Kök bara har haft ett 20-tal transaktioner i dagsläget och att de posterna inte har varit större än drygt 1000 kronor så någon större risk hade det inte varit tal om.

Benedictsson avslutar intervjun med att hon tycker att Bitcoin är ett intressant koncept och även om hon inte tror att det i framtiden kommer att ta över kortbetalningarna så kan det få bankerna att tänka om i en riktning mot lägre bankavgifter.

4.1.4 Robotshopen i Göteborg AB

Fredagen den 16 maj genomfördes en telefonintervju med Kenny Stolpe som är ägare av Robotshopen i Göteborg AB. Robotshopen är en e-baserad handelsplats som säljer robotar för hemmet, skolor och till de som har robotar som hobby. De säljer även relaterade produkter till robotar, till vanliga konsumenter som har robotdammsugare och robotgräsklippare.

Stolpe berättar att de började ta betalt i Bitcoin runt december 2013 och anledningen till detta grundar sig främst i ideologiska anledningar, då Stolpe anser att Bitcoin är någonting som kan förändra mycket i vår värld och samhället i stort. Framförallt när det gäller finansiella frågor och att han då vill bidra till detta genom att acceptera Bitcoin. Stolpe är en förespråkare av open source-teknologi och kultur, och menar på att Bitcoin är en slags open source-ekonomi. Praktiskt sett så menar Stolpe att vid betalningar med Bitcoin så slipper han som företagare de avgifter som finns vid betalningar med Visa och Paypal, där han har en avgift på tre procent plus ytterligare en del fasta kostnader. Då han har väldigt låga marginaler så menar han att varje procent som går att tjäna är av vikt, och vid fakturaköp så slipper han risken som finns med att kunden inte kommer att betala fakturan.

Den största nackdelen med Bitcoin enligt Stolpe är att det i dagsläget är väldigt få personer som använder sig av kryptovalutan som betalningsmedel vilket har lett till att Robotshopen inte har fått in speciellt många betalningar i Bitcoin. Även risken som

uppstår med eventuella valutaförluster som följd ser Stolpe som en nackdel då Bitcoins värde har upplevt väldigt stora svängningar den senaste tiden, han betonar dock att det alltid uppstår en risk vid handel med annan valuta men att risken är mer uppenbar i Bitcoin på grund av de stora fluktuationerna.

De få betalningar som Robotshopen har fått in i Bitcoin har ett värde på några hundralappar och skiljer sig inte från det generella medelvärdet som de säljer varor för, de har inte heller något minimi eller maximibelopp vid betalning av Bitcoin. Vidare förklarar Stolpe att han inte har några rabatterade priser eller erbjudanden vid betalning med Bitcoin, detta då de små marginalerna i företaget hade gjort det ohållbart att sänka priset. Han anser dock att det hade varit att föredra att ha något rabatterat pris för att främja valutan.

När det kommer till hur Stolpe hanterar risken med eventuella valutaförluster så gör han så att när han får in en betalning med Bitcoin så köper han direkt ut Bitcoinen ur företaget privat och behåller sedan dem själv. Anledningen till detta är att Stolpe tror att för att Bitcoin ska kunna växa och bli etablerat så krävs det att personer använder den som ett betalningsmedel, och han har för avsikt att använda sina Bitcoins som just betalningsmedel och kommer inte att växla in dem mot svenska kronor. Om det i framtiden skulle bli ekonomiskt ohållbart att köpa ut Bitcoinsen, så lutar det åt att Robotshopen skulle behålla Bitcoinsen i företaget.

Stolpe avslutar intervjun med att förklara att han tycker att det är kul att Bitcoin blir mer och mer uppmärksammat, dock så anser han att massmedias rapportering är kraftigt onyanserad där kryptovalutor i allmänhet blir smutskastade. Stolpe tror att kryptovalutor är framtiden, sen om det blir Bitcoin eller någon annan kryptovaluta som blir störst får framtiden utvisa.

4.2 Mailintervjuer

De företag som inte hade möjlighet att genomföra en telefonintervju men som ställde upp på en intervju via mail istället kommer här presenteras nedan.

4.2.1 Interfaceways AB

Onsdagen den 21 maj genomfördes en mailintervju med Jonas Lihnell på Interfaceways AB. Interfaceways utvecklar webbaserade helhetslösningar inom allt från försäljning till lönehantering, och Lihnells roll i företaget är att han är den tekniskt ansvariga för allt inom företaget.

Lihnell kom först i kontakt med Bitcoin 2009 efter att en vän hade rådfrågat om hans åsikt angående fenomenet och efter ett kortfattat skummande på internet kom han fram till att det antagligen aldrig skulle komma någonstans. Andra gången var 2012 efter att någon hade påpekat att priset låg högt och att han då fick ta och läsa på lite mer ordentligt om kryptovalutan innan han gjorde fler felaktiga uttalanden om Bitcoin. Interfaceways började acceptera valutan inofficiellt i slutet av 2013 och officiellt i början på 2014 och motiverar det med att de vill stödja en värld där överföring av värde inte kräver tillit eller tillstånd av en tredje part.

I dagsläget så har Interfaceways inte fått någon inbetalning med Bitcoin och anledningen till det är enligt Lihnell att de endast har ett fåtal uppdragsgivare som de stannar i mycket långvariga relationer med. Trots detta så anser Lihnell att det finns många fördelar med Bitcoin då det är ett snabbare, effektivare, billigare, miljövänligare, säkrare och mer ansvarsfullt sätt att hantera pengar på. Han uttrycker sig som väldigt positivt inställd till Bitcoin och ser inga risker mer kryptovalutan utan bara möjligheter såsom allt ifrån mikrobetalningar till ekonomiska styrsystem för resurshantering och mycket mer.

Vidare förklarar Lihnell att de ger rabatt till de kunder som i framtiden kommer att välja att betala i Bitcoins utan att gå in närmare på i hur omfattande rabatten kommer att vara, anledningen till detta är främst då de vill att deras kunder ska betala i Bitcoin men även för att de kostnader som finns för kortbetalningar och kontanthantering försvinner vid betalning med Bitcoin. Lihnell avslutar intervjun med att förklara att när Interfaceways kommer få in Bitcoins som betalning så kommer de att behålla dem i företag och därefter antingen betala ut dem i lön eller köpa in inventarier för dem. De ser på Bitcoin som pengar, och kommer således att behandla och använda dem som pengar.

4.2.2 Webhallen AB

Fredagen den 16:e maj så genomfördes en mailintervju med Anton Nilsson som är inköpschef på Webhallen AB. Webhallen är en omnichannel- återförsäljare med verksamhet i Sverige, Finland och Danmark. Nilsson beskriver att de säljer allt mellan himmel och jord men har fokus på IT-produkter, hemelektronik och spel. Nilsson kom personligen i kontakt med och började intressera sig för Bitcoin tidigt via någon tekniksida såsom Sweclockers.com, och han har även en vän som själv minar Bitcoins.

Webhallen har ganska nyligen börjat ta betalt med Bitcoin, för cirka två och en halv månad sen för att vara närmare bestämt. Anledningen till att de har valt att implementera betalningsmöjligheten är då det har efterfrågats av deras kunder samt att de anser att det är en kul grej att ligga i framkant med. Trots att Webhallen inte har accepterat kryptovalutan speciellt länge så får de redan in flera köp dagligen med bitcoins, snittköpet med Bitcoin ligger på ett ungefärligt värde runt 600 svenska kronor vilket är samma snittköp som på alla andra betalsätt de erbjuder. De har heller ingen minimigräns för hur liten eller stor en transaktion behöver vara och vanligen så har Bitcoin-transaktionerna ett värde på allt mellan 50 kronor till 50 000 kronor.

Nilsson säger att de ser flera fördelar med att införa Bitcoin då de anser sig vara bland de första i Sverige som accepterar valutan, och främst då kontra deras konkurrenter som ännu inte valt att införa valutan. Framförallt betonar han att det inte är några avgifter involverade när de tar betalt med Bitcoin, och således ett mycket billigt sätt att ta betalt på. Vidare beskriver han att möjligheterna med Bitcoin för dem är att de kan attrahera nya kunder som vill handla med just Bitcoins medans ingen av deras konkurrenter accepterar dem, och som en effekt av detta även skapa goodwill.

Webhallen har i dagsläget inga rabatterade priser eller erbjudanden vid betalningar med Bitcoin men Nilsson säger att det inom en snar framtid kan bli aktuellt med någon form av kampanj där Bitcoin kommer vara inblandat. Anledningen till detta är att som återförsäljare så letar man enligt Nilsson alltid efter anledningar till att ha rea och kampanjer.

När det kommer till hur Webhallen behandlar risken med Bitcoin så menar Nilsson på att de eliminerar den genom att dagligen växla in sina Bitcoins till Euro via deras

mellanhand Bitpay som ett internetbaserat växlingskontor för företag som just vill ta bort risken vid betalningar med Bitcoins. Nilsson fyller ut med att de egentligen aldrig befattar sig med Bitcoins, utan snarare försöker utnyttja de positiva marknadsfördelarna som betalningsmöjligheten medför.

5 Analys

I följande kapitel kommer vi förklara hur företagarnas riskhantering, åsikter och motiveringar för Bitcoin relaterar sig till vår teoretiska referensram som beskrevs i kapitel tre. Genom att se hur företagen agerar efter valutans påverkan så ges en förståelse kring företagens potentiella risker och hur de väljer att ställa sig till detta. Denna information kommer sedan leda till vår slutsats som presenteras i nästa kapitel.

5.1 En överblick

Samtliga respondenter har vid intervjutillfället följt vårt intervjuschema och gett oss bra svar på det vi var ute efter. De har börjat med att förklara företagets roll, sin egen roll och hur personen i fråga själv kom i kontakt med kryptovalutan. Införandet av betalningsmedlet har setts som ett nytt sätt att kunna ta betalt på, med hopp om att kryptovaluta ska kunna ta över kreditkort och få bankerna att tänka om på de transaktionskostnader som kreditkort medför vid betalningar. En del av respondenterna har valt att via en mellanhand växla in betalningen i Bitcoin till svenska kronor direkt vid köpet, medan de andra väljer att behålla valutan i hopp om att de ska öka i värde i framtiden. Transaktionstiden är betydligt kortare med Bitcoin än transaktioner mellan olika banker som underlättar vid internationell handel. Det inges en viss trygghet med Bitcoin-transaktioner, här behövs inget tillstånd eller sker ingen övervakning av en tredje part. Med Bitcoin går en transaktion på drygt 10-30 minuter, medan bankerna kan behöva ett par bankdagar innan transaktionen är genomförd.

Vi fick en rad med fördelar och nackdelar vad gäller valutan, risker och hur företagen går tillväga för att behandla dessa. Det handlade om valutakursförändringar, eftersom Bitcoin fluktuerar kraftigt i värde dag till dag. Det togs upp direktväxlingsmöjligheter där risken vid betalning eliminerades och säkerhet införtros i valutan. En nackdel som togs upp var att det finns så få människor som besitter kunskap och kan använda sig av Bitcoin, vilket flertalet respondenter hoppas på ska förändras inom snar framtid. Att gå över till kryptovaluta kan kännas konstigt i dagsläget men det gjorde även plastkorten som erbjöd en betalning utan att behandla kontanta medel i början, kreditkorten. Genom att fler personer går med i användandet av Bitcoin så kommer värdet på kryptovalutan att bli stabilare och de kraftiga fluktuationerna kommer sjunka. Vissa respondenter tog upp att media och politiker idag svartmålar internetvalutan, då den

skulle kunna utgöra ett hot mot bankerna och på så sätt förändra ekonomin för ett land, eller för världsekonomin. Att erbjuda en betalning i form av Bitcoin kan på ett effektivt sätt skapa goodwill, särskilt nu när betalsättet med kryptovaluta inte anammats hos allt för många företag runt om i Sverige. Något som var vanligt förekommande hos företagen är rabatterade priser eller extraerbjudande vid betalning med Bitcoin, något företagen kunde erbjuda på grund av de låga transaktionskostnaderna med Bitcoin. "En win-win-situation" som en respondent uttryckt sig. Alla intervjuade företag har tagit till sig Bitcoin som betalningsmedel med hopp om att kunna utnyttja de positiva marknadsfördelarna som kryptovalutan medför.

Efter att ha påbörjat analysen anser vi att Bitcoin är ett betalningsmedel med stora möjligheter i förhållande till risken som ställs på den. Flera politiker och artiklar pekar på att hålla i valutan är riskabelt, vilket vi instämmer om. Men med något så enkelt som att växla in betalningen direkt, och få rätt mängd inhemsk valuta på kontot så känns inte risken särskilt stor för företag som accepterar valutan som möjligt inbetalningssätt. Då är risken större för konsumenten, som faktiskt har minat eller köpt till sig sin Bitcoin själv, om värdet på valutan skulle sjunka. Möjligheter som konkurrensfördelar, utveckling av verksamheten och lönsamhetsförbättring för företaget känns motiverande nog till att ta sig tid som företagsledare till att applicera Bitcoin som möjligt betalsätt. Vi kommer nedan gå in på en djupare analys av de olika punkter som Bitcoin berör vårt arbete.

5.2 Digitala Pengar

Alla våra respondenter accepterar Bitcoin som möjligt betalningsmedel och erkänner då kryptovalutan som riktiga pengar till skillnad från exempelvis vissa myndigheter som snarare på sin höjd ser Bitcoin som ett investeringsobjekt. Bitcoin stämmer väl överens med Linné och Perssons (2006) beskrivning av digitala pengar och detta stärks dessutom av att fler och fler företag i världen börjar acceptera Bitcoin och att det då kan användas till att uppfylla sitt syfte, det vill säga som bytesmedel för varor och tjänster.

Linné och Persson (2006) säger att digitala pengar har medfört en ökad globalisering av världsekonomin och handeln, något som enligt främst vår anonyma respondent Svensson till och med går snabbare och billigare vid betalningar med Bitcoin än vad det

gör med en myndighetskontrollerad valuta såsom exempelvis vid handel med dollar. Denna fördel är en av de största anledningarna till att vårt anonyma bolag började acceptera valutan från början. Något som alla respondenter har uttryckt liknande är vid handel med Bitcoin, till skillnad från vid handel där betalningsmedel som Visa, Mastercard eller Paypal används så är det avgiftsfritt att handla med Bitcoin. Respondenterna Strömberg och Stolpe menar att bankavgifterna kan bli procentuellt väldigt stora om det rör sig om mindre belopp som ska betalas och att varje procent som går att tjäna in i längden räknas och således är av större vikt. Detta är enligt oss ur ett företagsekonomiskt perspektiv en av Bitcoins största styrkor, och merparten av våra respondenter uttrycker någon form av agg gentemot bankerna och deras avgifter och denna åsikt är de säkerligen inte ensamma med runt om i världen. En svaghet som Stolpe belyser är att Bitcoin inte är speciellt utbrett i Sverige ännu och att det är en stor anledning till de fåtal transaktioner han har fått in, något Lihnell styrker då Interfaceways inte har fått in en enda betalning med Bitcoin. Detta slår då ut styrkan med avgiftsfria transaktioner lite, då det i deras fall knappt existerar.

Tre stycken av våra sex respondenter behåller eller har som intuition att behålla sina Bitcoins, antingen behålls de privat eller i företaget. Den största anledningen till detta som vi kan se är att de har en väldigt stark tilltro till Bitcoin som en ny valuta och tror att den kan vara framtiden för samhället. Respondenterna tror och hoppas att Bitcoin kommer öka i värde under en längre tidsperiod, men att den huvudsakliga anledningen till att de väljer att behålla sina Bitcoin inte grundar sig i detta utan snarare att de har en tro på Bitcoin som en ny valuta.

5.3 Konkurrensfördelar

Alla företag strävar idag av naturliga skäl efter att skaffa konkurrensfördelar. Detta sker bland annat genom olika marknadsföringsstrategier och nya tekniker. Att använda Bitcoin för att skaffa konkurrensfördelar till företaget anser våra respondenter fungerat bra. Det har öppnat upp möjligheter för nya kunder att kunna ansluta sig till företagen och även berikat företagarnas egenintresse för Bitcoin. Idag konkurrerar betalmöjligheter som PayPal, kreditkort, kontanter, fakturor, direktbetalning, mobilapplikationer och många fler olika sätt med att vinna kunder. Avgifter finns alltid belagda på kreditkort och andra betaltjänster i form av antingen procentuella eller givna

avgifter. I Bitcoins fall så finns inga transaktionskostnader, det vill säga att producenten inte har någon kostnad för att använda sig av betalsättet. Vi anser då att Bitcoin är ledande inom just betalmöjligheter vad gäller både snabbhet och kostnader för transaktionen. Det kan också leda till att andra banker och betaltjänster kommer att tänka om gällande konkurrens på transaktioner, vilket i slutändan kommer att gynna konsumenter då priser sjunker på företagens erbjudna tjänster och varor.

Att ha en hobbyverksamhet där det erbjuds kortbetalning med maskin är en kostnad som inte längre behöver räknas in om verksamheten väljer sig av att använda Bitcoin som möjligt betalsätt. Vi får känslan av att det luckrar upp möjligheter inom storföretag, men särskilt inom mindre verksamheter där varje kostnad spelar en större roll. Det som saknas idag är användarantalet som kan betala med Bitcoin som är relativt lågt, något vi anser kommer förändras i framtiden till att bli en större population som besitter kunskap inom kryptovalutor. Respondenterna antyder i samband med Aakers (2008) syn på konkurrensfördelar att affärerna har ökat och lönsamheten har stigit i takt med denna. Det var inte heller svårt eller motsträvt att bokföra Bitcoins, då de behandlas precis som vilken annan utländsk valuta som helst. Det räknas alltså om till dagens värde på balansdagen och går under posten valutavinst eller valutaförlust beroende på om värdet har ökat eller minskat.

5.4 First mover and second mover

Då det bara är ett fåtal företag i Sverige som accepterar Bitcoin som möjligt betalsätt, anser vi att dessa är first movers som Ahren (2003) beskriver. De har vågat vara först in på marknaden och har därför fått konkurrensfördelar eftersom en del kunder enbart sökt sig till företag där de kan spendera sina Bitcoins, detta har främst respondent Benedictsson uttryckt att hon direkt kan härleda men även respondent Nilsson har uttryckt att det ger marknadsfördelar. Det skulle även fungera att gå in som second mover, även om tiden tills man kan räkna sig som second mover inte är förrän om ett par år till. Då anser vi att valutan hade varit mer stabil eftersom systemen kommer att förenklas med mobilapplikationer som respondent Strömberg trodde skulle möjliggöra smidigare betalningar och öppna upp möjligheter för fler företag att använda betalsättet.

Den risk som företagen tog som valde att vara först ut i Sverige med Bitcoin anser vi inte var så farlig som kritikerna till Bitcoin uttryckt sig. Rädslan låg i valutaförändringar

och chansen till att förlora likvida medel i företaget. Att använda sig av mellanhänder, som direkt vid köp räknade om valutan så att företagen fick in den summa i svenska kronor som varan eller tjänsten kostade, gör att risken för valutakursförluster elimineras. Detta leder till att de som är first movers inte har gjort förluster på Bitcoin, snarare vinster, både i form av marknadsandelar och i form av ekonomisk lönsamhet.

Vad gäller marknaden så gick våra respondenter in ovetandes om hur det skulle påverka marknaden och hur den grupp som äger Bitcoins kommer spendera sin kryptovaluta eller inte. Det visade sig att de som äger Bitcoins, och vill använda dem, faktiskt genomfört köp hos företagen som erbjuder möjligheten att betala i kryptovaluta. Nackdelen här är att det inte finns en stor population som har Bitcoin, än. Vi anser dock att om en större majoritet av Sverige börjar använda sig av kryptovaluta så kommer företagen som finns nu acceptera Bitcoins säkerligen få en ökning av transaktioner i kryptovalutan, och det kommer i längden leda till att fler företag börjar ta betalt i Bitcoin.

5.5 Valutariskhantering

Risken med att handla med olika valutor handlar huvudsakligen enligt Bennet (1996) om att det kan ske värdeförändringar på valutan som kan drabba företaget negativt. Bitcoin är verkligen inget undantag på den här punkten, tvärtom så är de värdeförändringar som kryptovalutan upplever betydligt större än vad en vanlig valuta upplever. Detta är något som vi har nämnt tidigt i denna studie och som även har blivit bekräftat av ett flertal av våra respondenter där exempelvis Stolpe uttrycker att risken är mer uppenbar när handel sker med Bitcoin just på grund av de stora fluktuationerna som finns på marknaden.

Detta medför en större risk vid handel med Bitcoin än vad det gör vid handel med en vanlig valuta och detta är naturligtvis något som företagen måste förhålla sig till. Dock så nämner respondenten Benedictsson att det i dagsläget inte rör sig om så stora belopp som hon har mottagit i Bitcoin och således att risken i deras fall inte hade varit speciellt stor ifall de hade valt att behålla sina Bitcoins. Wendestam (2008) beskriver att en viktig del av själva riskanalysen är att bedöma vad som kan inträffa och vad konsekvenserna skulle kunna komma att bli. I Stolpes och Lihnell's fall skulle då inte konsekvenserna bli

särskilt stora om Bitcoin skulle tappa allt sitt värde på marknaden då det inte rör sig om så pass stora belopp. Wendestam (2008) beskriver också att hur ett företag förhåller sig och ser på risken är av stor vikt, och om ett företag istället ser positivt på risken så kan de se möjligheterna som risken medför. Detta kan vi se på många av våra respondenter som väljer att behålla sina Bitcoins och som då kan dra nytta av eventuella vinster om kryptovalutan skulle öka i värde, och främst på vår respondent Lihnell som uttrycker att de inte ser några risker med Bitcoin utan enbart ser möjligheterna.

Vidare beskriver Bennet (1996) om uttrycket Arbitrage som innebär att ett företag eller person försöker dra nytta av de prisskillnader som finns mellan två marknader och att i slutändan göra en vinst på själva valutahandeln. Detta är inte något som vi kan se att några av våra respondenter direkt försöker utnyttja, då de antingen väljer att hålla på sina Bitcoins i tron om att i framtiden kunna använda dem som pengar eller att de säljer av de direkt till samma värde som de hade vid betalningstillfället. Naturligtvis så kan de respondenter som väljer att hålla på sina Bitcoins i slutändan göra en vinst på så sätt att om kryptovalutan har ökat i värde, så får de mer för sina Bitcoins än vad de hade fått vid mottagandet av betalningen. Dock så säger respondent Strömberg också att han har stor tro på att en Bitcoin kommer att fortsätta stiga i värde under en längre tidsperiod, och detta är såklart en fördel för de företag som väjer att hålla på sina Bitcoins ifall värdet kommer att öka.

5.6 Täckning av valutarisker

Att ta betalt i en annan valuta än köparens ursprungsvaluta vid internationella affärer är förenat med valutarisker. Kanske gör företaget en vinst, men det betyder alltså att köparen betalat mer än förväntat för tjänsten/produkten. Missnöje kan växa fram och kunden kanske bestämmer sig för att inte köpa tjänster/produkter vid fler tillfällen av företaget. Det kan även vara åt andra hållet, att företaget gör en förlust, genom att kunden betalat mindre än vad tjänsten/produkten är värd. Detta kan leda till olönsamhet som kanske inte håller i längden för företaget.

Shapiro (2006) säger att det vanligaste sättet som ett företag tar bort sin valutarisk är genom att valutakurssäkra, och att en av anledningarna till att ett företag väljer att valutakurssäkra är för att undvika oförutsedda händelser i form av fluktuationer.

Respondenterna Svensson, Benedictsson och Nilsson förklarar alla tre att de omgående efter att de har mottagit betalning med Bitcoin växlar in dem mot svenska kronor. På så vis så eliminerar de valutarisken som finns med Bitcoin då de får in samma värde i svenska kronor som de tog betalt i med Bitcoin, detta är enligt oss samma princip som sker vid en valutakurssäkring med vanliga valutor. Skillnaden som finns är att vid en normal valutakurssäkring så används en bank som en slags mellanhand, och vid handel med Bitcoin så finns det flera olika e-baserade företag såsom Coininvoice, BTCX och Bitpay som våra respondenter använder sig av och dessa mellanhänder tar hand om växlingen. Den självklara fördelen med att sälja av sina Bitcoins direkt är att risken för att valutan kommer att tappa i värde elimineras helt och hållet då företaget får in samma värde i svenska kronor på sitt konto, samtidigt så försvinner möjligheten att de kan utnyttja eventuella värdeökningar i framtiden.

6 Slutsats

Det avslutande kapitlet kommer redogöra för de slutsatser som vi kommit fram till i analyskapitlet. Slutsatsen ska besvara vår uppsats problemformulering, syfte och avslutningsvis ges teoretiska och praktiska implikationer och förslag till fortsatt forskning inom ämnet Bitcoin.

Vårt intresse för Bitcoins väcktes i ett tidigare skede än när vi började skriva denna studie, och vi var inte särskilt bekanta med ämnet Bitcoin när studien påbörjades. Vi var redan i början lätt positivt inställda till kryptovalutan då vi såg dess utveckling som spännande med sin oerhörda prisökning sedan starten. Denna positiva inställning för Bitcoin förstärktes sedan med studiens gång då vi såg flera fördelar med valutan och det kan mycket väl komma att bli direkt banbrytande i framtiden. Likaså skulle det kunna bli totalt ointressant och tappa stora delar av sitt värde imorgon. Eftersom Bitcoin idag befinner sig i ett så pass tidigt skede är det svårt att till hundra procent sja om dess framtid, därför får framtiden utvisa om Bitcoin blir ett inslag i mångas vardag eller inte.

Bland våra sex respondenter har vi sett en 50/50 uppdelning där den ena halvan har valt att implementera betalningssättet huvudsakligen för att de är stora förespråkare av Bitcoin och vill stödja kryptovalutan, och att dessa respondenter även har stark tilltro till att detta är framtiden och att valutan kommer att öka i värde under en längre tidsperiod. Samt den andra halvan som har implementerat Bitcoin som följd av att kunder har efterfrågat det och att de således kan utnyttja de positiva effekter som kryptovalutan kan medföra. Vår bild av dessa respondenter är att de inte är lika stora förespråkare som den andra halvan, men fortfarande är de naturligtvis positivt inställda till Bitcoin då de trots allt har valt att acceptera kryptovalutan.

Företag arbetar idag med att kunna erbjuda sina kunder bästa möjliga service, i hopp om att vinna marknadsandelar. Att kunna erbjuda ännu ett möjligt betalningssätt utöver faktura, kreditkort och andra vanliga betalsätt leder till att en ny målgrupp kan nås. Genom att analysera våra respondenters svar så har vi kommit fram till en mängd fördelar med Bitcoin, bland annat möjligheten med att öka lönsamheten i företaget genom fler kunder. De minskade transaktionskostnaderna med Bitcoin leder till lägre priser på produkter och tjänster, vilket ger möjligheten till att kunna erbjuda sina kunder rabatterade köp vid betalning med kryptovaluta. Ett exempel kan då vara att vid ett

restaurangbesök där en kund köper mat för 50 kronor, och banken tar fem kronor för transaktionen som sker mellan kunden och restaurangen. Det blir alltså då en marginalkostnad på 10 % för företaget att göra transaktionen, något som inte inträffar vid betalning med Bitcoin.

Något som vi har valt att ställa centralt inom Bitcoin är risken som finns förenad vid värdeminskning som kan leda till att företag står tomhänta om de endast besitter Bitcoin som likvida medel. Denna risk har många utav respondenterna valt att eliminera genom att direkt växla in sina Bitcoins mot svenska kronor som sätts in på företagets konto, det vill säga att en del företag egentligen inte har någon direkt kontakt med kryptovalutan sett ur ett bokföringsperspektiv.

För att besvara vår forskningsfråga om vad våra respondenter har för motiv till att acceptera Bitcoin som möjligt betalningsmedel, så anser vi att förståelsen som respondenterna införskaffat handlar om de möjligheter som kryptovalutan ger upphov till. Det sker nu snabbare betalningar, helt utan transaktionsavgifter som har gett företagen tillfälle till att kunna ge rabatter och hålla lägre priser vid betalning med Bitcoin. De flesta utav respondenterna har införskaffat kryptovaluta som betalsätt på grund av att ett egenintresse för Bitcoin, och förhoppningar om att banker skulle inse att konkurrens börjar ta form inom olika betalningsmöjligheter. Respondenterna har förhoppningar om att detta till slut ska få bankerna till att tänka om, gällande transaktionsavgifter som är förenade med kortbetalning. En del av respondenterna har valt att implementera betalsättet för att få in egna Bitcoin som de hoppas kommer gå upp i värde, en blandning av egenintresset och investeringsmöjlighet.

Vidare har vi vår andra forskningsfråga att besvara som handlar om vad företagen ser för möjligheter med att använda sig av Bitcoin som betalningsätt. Vi anser att det finns flera möjligheter med detta, bland annat att vid mottagande av en betalning i Bitcoin så finns där ingen belagd transaktionsavgift som det gör vid många andra betalningsätt, och även om detta kan tyckas vara en petitesse så kan denna utgift utgöra en procentuellt stor del av själva köpet. Detta är en av anledningarna till att vissa av våra respondenter har valt att ge erbjudanden och rabatterade priser vid betalning med Bitcoin och möjligheten till att ge ett lägre pris anser vi är ett bra konkurrensmedel. Här ges också möjligheten till att locka till sig personer som besitter Bitcoins och som vill utnyttja den som ett betalningsmedel snarare än ett investeringsobjekt. Dessa personer kan då

använda dem hos företag som accepterar kryptovalutan och således lockar de företag till sig de personer som kunder som annars eventuellt hade valt en konkurrent före dem, eller inte valt att konsumera alls.

Slutligen har vi undersökt vilka risker det finns förenade med betalningssättet Bitcoin och hur företagen har valt att behandla dessa. Det vi kommit fram till är att den huvudsakliga risken sett ur ett företagsperspektiv är att Bitcoin skulle tappa i värde och att ett företag som då har Bitcoin i sin ägo skulle lida av de ekonomiska konsekvenserna som en värdeminskning skulle medföra. Bland våra respondenter råder det delade meningar huruvida de behandlar denna risk. Den ena halva som vi nämnde ovan är stora förespråkare för kryptovalutan och tror på att om Bitcoin ska kunna växa och bli större så måste det användas till dess syfte, vilket är som betalningsmedel. De väljer således att behålla sina Bitcoins, antingen privat eller i företaget. Vi vill dock tillägga att av de företag som har valt att behålla sina Bitcoins, så rör det sig inte om tillräckligt stora belopp för att utgöra en särskilt stor risk för företagen, det vill säga att om Bitcoin skulle sjunka mycket i värde så skulle företagen inte lida av det i en alltför stor utsträckning. Den andra halvan däremot, väljer att omgående växla in sina Bitcoins mot deras redovisningsvaluta och eliminerar då den ekonomiska risk som finns med att behålla sina Bitcoins, och försöker då utnyttja enbart de möjligheterna och positiva effekter som betalningsmöjligheten medför.

6.1 Förslag till framtida forskning

Den forskning som vi genomfört har inriktat sig till de få företag i Sverige som accepterar Bitcoin som möjligt betalsätt. Då detta bara är början för kryptovalutor och utvecklingen går i rasande takt så kommer intressanta följdfrågor ställas på användandet av kryptovalutor. Skatteverket har lämnat rekommendationer för hur den enskilde individen ska beskatta Bitcoin vid vinst, något som ger möjlighet till att ta reda på vilka konsekvenser som dyker upp efter detta. Frågor som rör sig kring hur vanlig betalmöjligheten kommer bli, hur kryptovaluta kommer konkurrera mot andra betalmöjligheter och hur företagets syn kommer bli på det hela. Det kanske även är så att storhetstiden är förbi, och Bitcoins värde kommer försvinna helt. Vidare är det sagt att om en större majoritet ansluter sig till användandet av kryptovaluta så kommer fluktueringarna kring värdeförändringarna att stabiliseras och göra betalmedlet ännu bättre än vad det är idag. Vi anser att det hade varit intressant att föra en kvantitativ

forskning inom området för att kunna presentera mått på hur pass lönsamt det är att använda Bitcoin för företag under givna tidsintervall, exempelvis hur mycket ett företag kan spara på att använda kryptovaluta istället för kreditkort under ett år.

6.2 Slutdiskussion

Bitcoin är briljant enligt många av våra respondenter, att inte behöva ha i åtanke att ta hänsyn till transaktionskostnader hjälper företagare till att kunna fatta smartare beslut, i form av att hålla ner priser och på så sätt locka fler kunder. Av egen erfarenhet så är nya saker attraktivt på en marknad och konsumenter är intresserade av att återkomma om de varit nöjda med den service de fått. Att ta upp sin smartphone och scanna in en QR-kod för att betala en måltid faller inom vår tid, där det som går ska digitaliseras och göras så smidigt och enkelt som möjligt. Nu har alltså en betalmöjlighet implementerats rakt in i telefonen som underlättar exempelvis restaurangbesöket.

Det gynnar även företagare som betalar en viss summa för att kunna erbjuda kortbetalningar till sina kunder. Nu slipper de den kostnaden om Bitcoin används, med förhoppning om att en större population i Sverige kommer använda kryptovalutor till att betala allt ifrån kläder till mat och tjänster. Som företagare kan risken med valutaförluster elimineras, det handlar om att istället växla in valutan direkt när konsumenten gör sitt köp mot svenska kronor som kommer in på företagskontot.

Vi lämnar härmed vårt uppsatsskrivande med en förstärkt positiv bild av Bitcoin som en valuta, och hoppas att den kommer att fortsätta utvecklas och implementeras mer och mer i världens samhällen. Det är inte helt omöjligt att det skulle kunna bli tal om en bankrevolution där bankerna runt om i världen förstår att det med dagens blommande teknologi kommer finnas framtida konkurrens om kunderna, och de därför behöver anpassa sig efter andra aktörers transaktionskostnader och andra utgifter som finns förenade med olika betalmöjligheter.

Källförteckning

Litteratur

Aaker, David A (2008). *Strategic Market Management*. John Wiley & Sons

Ahrens, Thomas (2003). *Växa med framgång - Tvåan vinner*. Malmö: Liber AB.

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB.

Alexandersson, Kristina (2012). *Källkritik på Internet*. Stockholm: Stiftelsen för Internetinfrastruktur.

Asgharian, Hossein & Nordén, Lars (2007). *Räntebärande instrument*. Lund: Studentlitteratur AB.

Bennet, Stefan (1996). *Finansarbetet i företaget*. Stockholm: Förlags AB Industrilitteratur.

Bennet, Stefan (2003). *Finanshandboken*. Stockholm: Förlags AB Industrilitteratur

Bryman, Alan & Bell, Emma (2005). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Malmö: Liber AB .

Grath, Anders (2004). *Företagets utlandsaffärer*. Stockholm: Industrilitteratur AB.

Gummesson, Evert (2000). *Qualitative methods in management research*. Thousand Oaks Calif.: Sage

Hamilton, Gustaf (1996). *Risk Management 2000*. Lund: Studentlitteratur AB.

Jacobsen, Jan Krag (1993). *Intervju - Konsten att lyssna*. Lund: Studentlitteratur AB.

Paulsen & Perchun

Linné, Tobias & Persson, Marcus (2006). *Pengar - Människan och hennes betalningsmedel*. Lund: Studentlitteratur AB.

Merriam, Sheran B (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur AB.

Thurén, Thorsten (2013). *Källkritik*. Stockholm: Liber AB.

Wendestam, Lars (2008). *Ta kontroll över riskprojekten!* Ekerlid:Stockholm.

Wiss, Åke & Ödlund, Ann (1999). *Öppna Intervjuer - Att intervjua med en kvalitativ ansats*. Stockholm: Försvarets Forskningsanstalt.

Elektroniska publikationer

Seaman, David. *Bitcoin Primer Book*. 2014-05-16

Elektroniska källor

<http://skatterattsnamnden.se/skatterattsnamnden/forhandsbesked/2013/forhandsbesked2013/mervardesskatthandelmedbitcoins.5.46ae6b26141980f1e2d29d9.html> 2014-04-03

<http://www.di.se/artiklar/2014/3/10/dr-doom-har-ar-nya-pyramidspelet/> 2014-04-03

http://krugman.blogs.nytimes.com/2013/12/28/bitcoin-is-evil/?_r=0 2014-04-03

<http://www.di.se/artiklar/2014/3/20/drar-in-en-halv-miljard-pa-bitcoin/> 2014-04-02

<http://www.bitcoin.se/vanliga-fragor/> 2014-04-03

<http://www.fra.se/> 2014-05-16

http://blockchain.info/sv/charts/market-price?timespan=all&showDataPoints=false&daysAverageString=1&show_header=true&scale=0&address= 2014-05-14

Paulsen & Perchun

<http://blockchain.info/sv/charts/total-bitcoins> 2014-05-28

https://en.bitcoin.it/wiki/Satoshi_Nakamoto 2014-05-14

Bilaga

Intervjuguide

- Vad gör ert företag?
- Vilken roll har du i företaget?
- Hur kom du först i kontakt med Bitcoin?
- Hur länge har ni tagit betalt i Bitcoin?
- Varför använder ni er av Bitcoin som möjligt betalningsmedel?
- Hur ofta får ni in betalning med Bitcoin? Ofta/Sällan, för ni någon statistik över det?
- Vilken storlek brukar era Bitcoin transaktioner vara på?
- Finns det något minimibelopp vid betalning med Bitcoin?
- Vad ser ni för fördelar respektive nackdelar med Bitcoin?
- Anser ni att det finns någon risk med att ta betalt i valutan? Om ja, hur hanterar ni den risken?
- Vad ser ni för möjligheter med att ta betalt i Bitcoin?
- Vi har sett att vissa företag har rabatterade priser eller erbjudanden vid betalning av Bitcoin, vad tror du det finns för orsak till detta? Har ni något rabatterat pris eller erbjudanden vid betalning av Bitcoin? Om ja, varför?
- Hur hanterar ni bokföringen av Bitcoin?
- När ni får betalt i Bitcoin, behåller ni dem eller växlar ni in dem/säljer vidare dem? Motivera gärna valet.
- Allmänna tankar.